

Warszawa, dnia 22 kwietnia 2016 r.

Poz. 565

**OBWIESZCZENIE
MINISTRA ROZWOJU¹⁾**

z dnia 25 marca 2016 r.

**w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Gospodarki i Pracy
w sprawie szkolenia i egzaminowania osób mających dostęp do materiałów wybuchowych
przeznaczonych do użytku cywilnego**

1. Na podstawie art. 16 ust. 3 ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (Dz. U. z 2016 r. poz. 296) ogłasza się w załączniku do niniejszego obwieszczenia jednolity tekst rozporządzenia Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 4 lipca 2005 r. w sprawie szkolenia i egzaminowania osób mających dostęp do materiałów wybuchowych przeznaczonych do użytku cywilnego (Dz. U. poz. 1140), z uwzględnieniem zmian wprowadzonych:

- 1) rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dnia 28 stycznia 2009 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie szkolenia i egzaminowania osób mających dostęp do materiałów wybuchowych przeznaczonych do użytku cywilnego (Dz. U. poz. 160);
- 2) rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dnia 5 maja 2009 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie szkolenia i egzaminowania osób mających dostęp do materiałów wybuchowych przeznaczonych do użytku cywilnego (Dz. U. poz. 623);
- 3) rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dnia 3 sierpnia 2012 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie szkolenia i egzaminowania osób mających dostęp do materiałów wybuchowych przeznaczonych do użytku cywilnego (Dz. U. poz. 913).

2. Podany w załączniku do niniejszego obwieszczenia tekst jednolity rozporządzenia nie obejmuje:

- 1) § 2 rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 28 stycznia 2009 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie szkolenia i egzaminowania osób mających dostęp do materiałów wybuchowych przeznaczonych do użytku cywilnego (Dz. U. poz. 160), który stanowi:

„§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.”;

- 2) § 2 rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 5 maja 2009 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie szkolenia i egzaminowania osób mających dostęp do materiałów wybuchowych przeznaczonych do użytku cywilnego (Dz. U. poz. 623), który stanowi:

„§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.”;

- 3) § 2 rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 3 sierpnia 2012 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie szkolenia i egzaminowania osób mających dostęp do materiałów wybuchowych przeznaczonych do użytku cywilnego (Dz. U. poz. 913), który stanowi:

„§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.”.

Minister Rozwoju: *wz. J. Kwieciński*

¹⁾ Minister Rozwoju kieruje działem administracji rządowej – gospodarka, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 17 listopada 2015 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Rozwoju (Dz. U. poz. 1895).

Załącznik do obwieszczenia Ministra Rozwoju
z dnia 25 marca 2016 r. (poz. 565)

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA GOSPODARKI I PRACY¹⁾**

z dnia 4 lipca 2005 r.

**w sprawie szkolenia i egzaminowania osób mających dostęp do materiałów wybuchowych
przeznaczonych do użytku cywilnego**

Na podstawie art. 20 ust. 6 ustawy z dnia 21 czerwca 2002 r. o materiałach wybuchowych przeznaczonych do użytku cywilnego (Dz. U. z 2015 r. poz. 1100 i 1893 oraz z 2016 r. poz. 544) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa:

- 1) wysokość opłaty za przeprowadzenie szkolenia oraz egzaminu;
- 2) rodzaje dokumentów potwierdzających praktykę zawodową w zakresie realizacji publicznych pokazów pirotechnicznych o charakterze imprez masowych;
- 3) zakres i program szkolenia osób mających dostęp do materiałów wybuchowych przeznaczonych do użytku cywilnego, zwanego dalej „szkoleniem”;
- 4) zakres i sposób przeprowadzenia egzaminu oraz wzory zaświadczeń potwierdzających przygotowanie zawodowe;
- 5) podmioty upoważnione do prowadzenia szkolenia.

§ 2. Opłata za przeprowadzenie szkolenia oraz egzaminu wynosi 70% kwoty przeciętnego wynagrodzenia w kwartale poprzedzającym termin rozpoczęcia szkolenia, ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego na podstawie przepisów o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, w tym:

- 1) za przeprowadzenie szkolenia 50% kwoty przeciętnego wynagrodzenia;
- 2) za przeprowadzenie egzaminu 20% kwoty przeciętnego wynagrodzenia.

§ 3. Dokumentem potwierdzającym praktykę zawodową w zakresie realizacji publicznych pokazów pirotechnicznych o charakterze imprez masowych jest oświadczenie pracodawcy o odbyciu tej praktyki.

§ 4. 1. Zakres szkolenia obejmuje zagadnienia dotyczące:

- 1) ogólnej wiedzy zawodowej w zakresie prac prowadzonych z użyciem materiałów wybuchowych przeznaczonych do użytku cywilnego;
- 2) znajomości przepisów regulujących zasady nabywania, przechowywania, używania, przemieszczania i transportu materiałów wybuchowych przeznaczonych do użytku cywilnego;
- 3) zasad bezpieczeństwa i higieny pracy podczas wykonywania prac z użyciem materiałów wybuchowych przeznaczonych do użytku cywilnego;
- 4) zagrożeń dla życia i zdrowia ludzi, mienia, środowiska naturalnego oraz bezpieczeństwa publicznego, związanych z posiadaniem, przechowywaniem i używaniem materiałów wybuchowych przeznaczonych do użytku cywilnego, oraz sposobów ograniczania lub eliminacji tych zagrożeń;
- 5) przeciwdziałania zewnętrznym zagrożeniom mogącym wystąpić podczas prowadzonych prac z użyciem materiałów wybuchowych przeznaczonych do użytku cywilnego.

2. Szkolenie prowadzi się w grupach tematycznych obejmujących:

- 1) stosowanie materiałów wybuchowych przeznaczonych do użytku cywilnego w procesach produkcyjnych;
- 2) prowadzenie prac przy użyciu materiałów wybuchowych przeznaczonych do użytku cywilnego poza górnictwem;

¹⁾ Obecnie działem administracji rządowej – gospodarka kieruje Minister Rozwoju, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 17 listopada 2015 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Rozwoju (Dz. U. poz. 1895).

- 3) badania w dziedzinie materiałów wybuchowych przeznaczonych do użytku cywilnego;
- 4)²⁾ prowadzenie prac z zakresu oczyszczania terenów z materiałów wybuchowych, w tym ich niszczenia przy użyciu materiałów wybuchowych przeznaczonych do użytku cywilnego.

3. Uczestnik szkolenia bierze udział w grupie tematycznej odpowiadającej planowanemu rodzajowi prac związanych z dostępem do materiałów wybuchowych przeznaczonych do użytku cywilnego.

4. Programy szkolenia dla osób biorących udział w grupie tematycznej, o której mowa w:

- 1) ust. 2 pkt 1, określa załącznik nr 1 do rozporządzenia;
- 2) ust. 2 pkt 2, określa załącznik nr 2 do rozporządzenia;
- 3) ust. 2 pkt 3, określa załącznik nr 3 do rozporządzenia;
- 4)³⁾ ust. 2 pkt 4, określa załącznik nr 3a do rozporządzenia.

5. Szkolenie jest prowadzone odrębnie dla osób zatrudnionych na:

- 1) samodzielnych stanowiskach, w tym stanowiskach nadzoru;
- 2) pozostałych stanowiskach.

§ 5. 1. Z przebiegu szkolenia sporządza się protokół, który zawiera:

- 1) nazwę podmiotu przeprowadzającego szkolenie;
- 2) termin i miejsce szkolenia;
- 3) zakres szkolenia;
- 4) imię i nazwisko uczestnika szkolenia, jego numer PESEL lub numer dokumentu tożsamości.

2. Protokół, o którym mowa w ust. 1, podpisuje dyrektor podmiotu przeprowadzającego szkolenie lub upoważniona przez niego osoba.

§ 6. 1. Egzamin przeprowadzają członkowie komisji kwalifikacyjnej wyznaczeni przez jej przewodniczącego spośród specjalistów do spraw:

- 1) stosowania materiałów wybuchowych przeznaczonych do użytku cywilnego w procesach produkcyjnych;
- 2) prowadzenia prac przy użyciu materiałów wybuchowych przeznaczonych do użytku cywilnego poza górnictwem;
- 3) badań w dziedzinie materiałów wybuchowych przeznaczonych do użytku cywilnego;
- 4)⁴⁾ prowadzenia prac z zakresu oczyszczania terenów z materiałów wybuchowych, w tym ich niszczenia przy użyciu materiałów wybuchowych przeznaczonych do użytku cywilnego.

2. Egzamin prowadzony w formie ustnej polega na udzieleniu przez osobę egzaminowaną odpowiedzi na zestaw pytań wynikających z programu szkolenia.

3. Wynik egzaminu określa się jako „pozytywny” lub „negatywny”.

4. Osobie, która uzyskała pozytywny wynik egzaminu, wydaje się zaświadczenie potwierdzające przygotowanie zawodowe do wykonywania prac związanych z dostępem do materiałów wybuchowych przeznaczonych do użytku cywilnego.

5. Wzory zaświadczeń potwierdzających przygotowanie zawodowe określa załącznik nr 4 do rozporządzenia.

6. W przypadku negatywnego wyniku egzaminu uczestnik szkolenia może powtórnie przystąpić do egzaminu nie wcześniej niż po upływie 3 miesięcy od dnia, w którym uzyskał negatywny wynik egzaminu.

7. Z przebiegu egzaminu sporządza się protokół, który podpisują przewodniczący i członkowie komisji kwalifikacyjnej przeprowadzający egzamin.

²⁾ Dodany przez § 1 pkt 1 lit. a rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 28 stycznia 2009 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie szkolenia i egzaminowania osób mających dostęp do materiałów wybuchowych przeznaczonych do użytku cywilnego (Dz. U. poz. 160), które weszło w życie z dniem 4 marca 2009 r.

³⁾ Dodany przez § 1 pkt 1 lit. b rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 2.

⁴⁾ Dodany przez § 1 pkt 2 rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 2.

§ 7. Podmiotami upoważnionymi do prowadzenia szkolenia są:

- 1) Instytut Przemysłu Organicznego w Warszawie, Wojskowy Instytut Techniczny Uzbrojenia w Zielonce, Akademia Górniczo-Hutnicza w Krakowie, Instytut Mechaniki Precyzyjnej w Warszawie, w zakresie:
 - a) stosowania materiałów wybuchowych przeznaczonych do użytku cywilnego w procesach produkcyjnych,
 - b) prowadzenia prac przy użyciu materiałów wybuchowych przeznaczonych do użytku cywilnego poza górnictwem,
 - c) badań w dziedzinie materiałów wybuchowych przeznaczonych do użytku cywilnego;
- 2) Ośrodek Szkolenia Państwowej Inspekcji Pracy im. Prof. Jana Rosnera we Wrocławiu w zakresie, o którym mowa w pkt 1 lit. a i b;
- 3) „Poltegor – Instytut” Instytut Górnictwa Odkrywkowego we Wrocławiu w zakresie, o którym mowa w pkt 1 lit. b;
- 4) Główny Instytut Górnictwa w Katowicach w zakresie, o którym mowa w pkt 1 lit. c;
- 5)⁵⁾ Wojskowy Instytut Techniczny Uzbrojenia w Zielonce, Wojskowy Instytut Techniki Inżynieryjnej we Wrocławiu im. profesora Józefa Kosackiego, „Bet-Min” Andrzej Górski w Wiechlicach, SPEC-MAJ Lesław Majewski w Oławie, Ośrodek Szkolenia Państwowej Inspekcji Pracy im. Prof. Jana Rosnera we Wrocławiu, „Jakusz” Systemy Zabezpieczeń Bankowych w Kościerzynie oraz BIURO OBSŁUGI INWESTYCJI Elżbieta Olczak-Majewska we Wrocławiu, w zakresie prowadzenia oczyszczania terenów z materiałów wybuchowych;
- 6)⁶⁾ Wojskowa Akademia Techniczna im. Jarosława Dąbrowskiego w Warszawie w zakresie, o którym mowa w pkt 1 lit. b i c.

§ 8. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia^{7), 8)}.

⁵⁾ Dodany przez § 1 pkt 3 rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 2; w brzmieniu ustalonym przez § 1 rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 3 sierpnia 2012 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie szkolenia i egzaminowania osób mających dostęp do materiałów wybuchowych przeznaczonych do użytku cywilnego (Dz. U. poz. 913), które weszło w życie z dniem 25 sierpnia 2012 r.

⁶⁾ Dodany przez § 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 5 maja 2009 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie szkolenia i egzaminowania osób mających dostęp do materiałów wybuchowych przeznaczonych do użytku cywilnego (Dz. U. poz. 623), które weszło w życie z dniem 14 maja 2009 r.

⁷⁾ Rozporządzenie zostało ogłoszone w dniu 22 lipca 2005 r.

⁸⁾ Niniejsze rozporządzenie było poprzedzone rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dnia 8 listopada 2002 r. w sprawie szkolenia i egzaminowania osób mających dostęp do materiałów wybuchowych przeznaczonych do użytku cywilnego (Dz. U. poz. 1633), które utraciło moc na podstawie art. 6 ustawy z dnia 10 września 2004 r. o zmianie ustawy o materiałach wybuchowych przeznaczonych do użytku cywilnego oraz ustawy o wykonywaniu działalności gospodarczej w zakresie wytwarzania i obrotu materiałami wybuchowymi, bronią, amunicją oraz wyrobami i technologią o przeznaczeniu wojskowym lub policyjnym (Dz. U. poz. 2249).

Załączniki do rozporządzenia Ministra Gospodarki
i Pracy z dnia 4 lipca 2005 r.

Załącznik nr 1

**PROGRAMY SZKOLENIA DLA OSÓB BIORĄCYCH UDZIAŁ W GRUPIE TEMATYCZNEJ
DOTYCZĄCEJ STOSOWANIA MATERIAŁÓW WYBUCHOWYCH
PRZEZNACZONYCH DO UŻYTKU CYWILNEGO W PROCESACH PRODUKCYJNYCH**

Lp.	Blok problemowy	Temat szkolenia
1	2	3
1	Ogólna wiedza zawodowa dotycząca materiałów wybuchowych	<ol style="list-style-type: none"> 1. Podstawowe pojęcia dotyczące materiałów wybuchowych. 2. Formy przemian wybuchowych różnych odmian materiałów wybuchowych. 3. Podstawowe właściwości materiałów wybuchowych mające wpływ na bezpieczeństwo i ich znaczenie praktyczne. 4. Typowe odmiany i formy użytkowe materiałów wybuchowych przeznaczonych do użytku cywilnego. 5. Substancje o właściwościach wybuchowych. 6. Klasyfikacja materiałów wybuchowych dla celów transportowych, jej zasady i znaczenie praktyczne. 7. Obszary zastosowań materiałów wybuchowych w procesach produkcyjnych. 8. Procedury oceny zgodności oraz wymagania w stosunku do wprowadzanych do obrotu materiałów wybuchowych przeznaczonych do użytku cywilnego.
2	Przepisy regulujące zasady nabywania, posiadania, przechowywania, przetwarzania, przemieszczania i transportu materiałów wybuchowych przeznaczonych do użytku cywilnego	<ol style="list-style-type: none"> 1. Regulacje prawne dotyczące wydawania oraz cofania pozwoleń na nabywanie, przechowywanie i używanie materiałów wybuchowych. 2. Regulacje prawne dotyczące transportu i przemieszczania materiałów wybuchowych. 3. Regulacje prawne dotyczące przechowywania materiałów wybuchowych. 4. Ewidencjonowanie nabytych, zużytych, przechowywanych, przemieszczanych i zbytych materiałów wybuchowych. 5. Wymagania dotyczące obiektów, w których przetwarzane i stosowane są materiały wybuchowe w procesie produkcyjnym.
3	Przepisy i zasady bezpieczeństwa i higieny pracy podczas stosowania materiałów wybuchowych w procesach produkcyjnych	<ol style="list-style-type: none"> 1. Regulacje prawne dotyczące BHP stosowania materiałów wybuchowych w procesach produkcyjnych: <ol style="list-style-type: none"> 1) ustawa – Kodeks pracy wraz z aktami wykonawczymi; 2) ustawa o materiałach wybuchowych przeznaczonych do użytku cywilnego wraz z aktami wykonawczymi; 3) ustawa o substancjach i preparatach niebezpiecznych wraz z aktami wykonawczymi. 2. Analiza wypadków i katastrof związanych ze stosowaniem materiałów wybuchowych w procesach produkcyjnych. 3. Specyfika prac związanych ze stosowaniem materiałów wybuchowych w procesach produkcyjnych.
4	Przeciwdziałanie zagrożeniom dla życia i zdrowia ludzi, mienia i środowiska naturalnego oraz bezpieczeństwa publicznego przy stosowaniu materiałów wybuchowych w procesach produkcyjnych	<ol style="list-style-type: none"> 1. Typowe zagrożenia wewnętrzne i zewnętrzne związane ze stosowaniem materiałów wybuchowych w procesach produkcyjnych. 2. Ocena ryzyka zawodowego występującego przy obrocie i stosowaniu materiałów wybuchowych w procesach produkcyjnych. 3. Działania zmierzające do minimalizacji poziomu ryzyka zawodowego. 4. Obowiązki wynikające ze stosowania materiałów wybuchowych w procesach produkcyjnych w ilościach ustalonych dla zakładów zagrożonych wystąpieniem poważnej awarii przemysłowej. 5. Postępowanie w przypadku zagrożenia zdrowia lub życia ludzkiego na wszystkich etapach stosowania materiałów wybuchowych w procesach produkcyjnych.

1	2	3
5	Przeciwdziałanie zewnętrznym zagrożeniom, jakie mogą mieć miejsce podczas stosowania materiałów wybuchowych w procesach produkcyjnych	<ol style="list-style-type: none">1. Regulacje prawne dotyczące ochrony osób i mienia w odniesieniu do przedsiębiorców stosujących materiały wybuchowe w procesach produkcyjnych.2. Charakter zewnętrznych zagrożeń dla przedsiębiorców stosujących materiały wybuchowe oraz omówienie typowych przykładów działań przestępczych w stosunku do nich:<ol style="list-style-type: none">1) omówienie typowych przykładów wykorzystania materiałów wybuchowych w celach przestępczych i terrorystycznych;2) sposoby oddziaływania w sposób przestępczy na przedsiębiorców i osoby mające dostęp do materiałów wybuchowych;3) sposoby oddziaływania na służby nadzoru i ochrony obiektów i terenów, gdzie są prowadzone prace z użyciem materiałów wybuchowych;4) kradzieże surowców, półproduktów i gotowych wyrobów.3. Sposoby reagowania w sytuacjach zagrożeń i zasady współpracy z organami ścigania.

Uwaga. Łączny czas realizacji programu szkolenia określa się na 8–24 godzin.

Załącznik nr 2

**PROGRAMY SZKOLENIA DLA OSÓB BIORĄCYCH UDZIAŁ W GRUPIE TEMATYCZNEJ
DOTYCZĄCEJ PROWADZENIA PRAC PRZY UŻYCIU MATERIAŁÓW WYBUCHOWYCH
PRZEZNACZONYCH DO UŻYTKU CYWILNEGO POZA GÓRNICTWEM**

Lp.	Blok problemowy	Temat szkolenia
1	2	3
1	Ogólna wiedza zawodowa dotycząca materiałów wybuchowych	<ol style="list-style-type: none"> 1. Podstawowe pojęcia dotyczące materiałów wybuchowych. 2. Formy przemian wybuchowych materiałów wybuchowych i substancji o właściwościach wybuchowych. 3. Podstawowe właściwości materiałów wybuchowych mające wpływ na bezpieczeństwo i ich znaczenie praktyczne. 4. Klasyfikacja materiałów wybuchowych dla celów transportowych, jej zasady i znaczenie praktyczne. 5. Typowe odmiany i formy użytkowe materiałów wybuchowych przeznaczonych do użytku cywilnego. 6. Sposoby i środki inicjowania ładunków materiałów wybuchowych. 7. Dobór sprzętu strzałowego. 8. Obszary zastosowań materiałów wybuchowych i substancji o właściwościach wybuchowych: <ul style="list-style-type: none"> – roboty wyburzeniowe w budownictwie, – strzelania w metalach (kruszenie złomu, obróbka wybuchowa metalu, prace w hutnictwie), – strzelania w budownictwie komunikacyjnym, – strzelania w rolnictwie, leśnictwie, – strzelania podwodne, – prowadzenie pokazów pirotechnicznych, – inne roboty strzałowe. 9. Procedury oceny zgodności oraz wymagania w stosunku do wprowadzanych do obrotu materiałów wybuchowych przeznaczonych do użytku cywilnego.
2	Przepisy regulujące zasady nabywania, posiadania, przechowywania, przemieszczania, używania i transportu materiałów wybuchowych przeznaczonych do użytku cywilnego	<ol style="list-style-type: none"> 1. Regulacje prawne dotyczące wydawania i cofania pozwoleń na nabywanie, przechowywanie i używanie materiałów wybuchowych. 2. Regulacje prawne dotyczące używania materiałów wybuchowych. 3. Regulacje prawne dotyczące transportu i przemieszczania materiałów wybuchowych. 4. Regulacje prawne dotyczące przechowywania materiałów wybuchowych. 5. Ewidencjonowanie nabytych, zużytych, przechowywanych i zbywanych materiałów wybuchowych.
3	Przepisy i zasady bezpieczeństwa i higieny pracy podczas stosowania materiałów wybuchowych poza górnictwem, z uwzględnieniem specyfiki różnego rodzaju prac	<ol style="list-style-type: none"> 1. Regulacje prawne dotyczące BHP przy używaniu materiałów wybuchowych: <ul style="list-style-type: none"> – regulacje wynikające z ustawy – Kodeks pracy, – inne regulacje prawne związane z wyodrębnionymi obszarami działalności zawodowej. 2. Praktyka stosowania obowiązujących regulacji prawnych oraz typowe naruszenia przepisów i zasad BHP w firmach prowadzących prace przy użyciu materiałów wybuchowych poza górnictwem, między innymi dotyczące: <ul style="list-style-type: none"> – instruktażu stanowiskowego nowo przyjmowanych pracowników, – wymagań dotyczących instrukcji stanowiskowych BHP, – organizacji pracy. 3. Specyfika prowadzenia prac przy użyciu materiałów wybuchowych poza górnictwem.

1	2	3
4	Przeciwdziałanie zagrożeniom dla życia i zdrowia ludzi, mienia, środowiska naturalnego oraz bezpieczeństwa publicznego przy stosowaniu materiałów wybuchowych poza górnictwem	<ol style="list-style-type: none"> 1. Typowe zagrożenia związane ze stosowaniem materiałów wybuchowych, w tym związane z właściwościami stosowanych środków inicjujących. 2. Ocena ryzyka zawodowego przy prowadzeniu prac z użyciem materiałów wybuchowych poza górnictwem. 3. Prognozowanie zagrożeń dla obiektu i otoczenia związanych z prowadzeniem prac przy użyciu materiałów wybuchowych poza górnictwem. 4. Sposoby ograniczania lub eliminacji zagrożeń podczas prowadzenia prac przy użyciu materiałów wybuchowych poza górnictwem. 5. Specyfika BHP, zagrożeń i sposobów ich ograniczania w jednym ze wskazanych niżej obszarów działalności zawodowej szkolonych osób: <ul style="list-style-type: none"> – roboty wyburzeniowe w budownictwie, – strzelania w metalach (kruszenie złomu, obróbka wybuchowa metalu, prace w hutnictwie), – strzelania w budownictwie komunikacyjnym, – strzelania w rolnictwie, leśnictwie, – strzelania podwodne, – prowadzenie pokazów pirotechnicznych, – inne roboty strzałowe, w tym w warunkach szczególnych zagrożeń (obecność substancji zapalnych w mieszaninie z powietrzem).
5	Przeciwdziałanie zewnętrznym zagrożeniom, jakie mogą mieć miejsce podczas stosowania materiałów wybuchowych	<ol style="list-style-type: none"> 1. Regulacje prawne dotyczące ochrony osób i mienia w odniesieniu do przedsiębiorców stosujących materiały wybuchowe poza górnictwem. 2. Charakter zewnętrznych zagrożeń dla przedsiębiorców i osób stosujących materiały wybuchowe oraz omówienie typowych przykładów działań przestępczych w stosunku do nich: <ol style="list-style-type: none"> 1) omówienie typowych przykładów wykorzystania materiałów wybuchowych w celach przestępczych i terrorystycznych; 2) sposoby oddziaływania w sposób przestępczy na przedsiębiorców i osoby mające dostęp do materiałów wybuchowych; 3) sposoby oddziaływania na służby nadzoru i ochrony obiektów i terenów, gdzie są prowadzone prace z użyciem materiałów wybuchowych; 4) kradzieże surowców, półproduktów i gotowych materiałów wybuchowych. 3. Sposoby reagowania w sytuacjach zagrożeń i zasady współpracy z organami ścigania.

Uwaga. Łączny czas realizacji programu szkolenia określa się na 8–24 godzin.

Załącznik nr 3

**PROGRAMY SZKOLENIA DLA OSÓB BIORĄCYCH UDZIAŁ W GRUPIE TEMATYCZNEJ
DOTYCZĄCEJ PROWADZENIA BADAŃ W DZIEDZINIE MATERIAŁÓW WYBUCHOWYCH
PRZEZNACZONYCH DO UŻYTKU CYWILNEGO**

Lp.	Blok problemowy	Temat szkolenia
1	2	3
1	Ogólna wiedza zawodowa dotycząca materiałów wybuchowych	<ol style="list-style-type: none"> 1. Podstawowe pojęcia dotyczące materiałów wybuchowych. 2. Formy przemian wybuchowych materiałów wybuchowych i substancji o właściwościach wybuchowych. 3. Podstawowe właściwości materiałów wybuchowych i ich znaczenie praktyczne. 4. Klasyfikacja materiałów wybuchowych dla celów transportowych, jej zasady i znaczenie praktyczne. 5. Typowe odmiany i formy użytkowe materiałów wybuchowych przeznaczonych do użytku cywilnego. 6. Substancje o właściwościach wybuchowych. 7. Zastosowanie materiałów wybuchowych w warunkach zagrożeń naturalnych: <ul style="list-style-type: none"> - wysokiej lub niskiej temperatury, - podwyższonej wilgotności, - obecności gazów wybuchowych (np. metanu), - obecności pyłów palnych (pyłu węglowego). 8. Instytucje zajmujące się badaniami w dziedzinie materiałów wybuchowych i zakres prowadzonych prac. 9. Procedury oceny zgodności oraz wymagania w stosunku do wprowadzanych do obrotu materiałów wybuchowych przeznaczonych do użytku cywilnego.
2	Przepisy regulujące zasady nabywania, posiadania, przechowywania, przemieszczania i transportu materiałów wybuchowych przeznaczonych do użytku cywilnego	<ol style="list-style-type: none"> 1. Regulacje prawne dotyczące wydawania oraz cofania pozwoleń na nabywanie, przechowywanie i używanie materiałów wybuchowych. 2. Regulacje prawne dotyczące transportu i przemieszczania materiałów wybuchowych. 3. Regulacje prawne dotyczące przechowywania materiałów wybuchowych. 4. Ewidencjonowanie nabytych, zużytych, przechowywanych, przemieszczanych i zbytych materiałów wybuchowych. 5. Bezpieczna likwidacja pozostałości materiałów wybuchowych po badaniach. Niszczenie odpadów.
3	Przepisy i zasady bezpieczeństwa i higieny pracy podczas wykonywania badań w dziedzinie materiałów wybuchowych	<ol style="list-style-type: none"> 1. Regulacje prawne dotyczące BHP przy badaniach materiałów wybuchowych: <ul style="list-style-type: none"> - regulacje wynikające z ustawy – Kodeks pracy wraz z aktami wykonawczymi, - regulacje wynikające z ustawy o materiałach wybuchowych przeznaczonych do użytku cywilnego wraz z aktami wykonawczymi. 2. Praktyka stosowania obowiązujących regulacji prawnych oraz typowe naruszenia przepisów i zasad w warunkach zagrożenia wybuchem w instytucjach zajmujących się badaniami w dziedzinie materiałów wybuchowych, a szczególnie dotyczące: <ul style="list-style-type: none"> - instruktażu stanowiskowego nowo przyjmowanych pracowników, - wymagań dotyczących instrukcji stanowiskowych BHP w zakresie zagrożenia wybuchem, - organizacji pracy w związku z realizacją poszczególnych procedur badawczych.

1	2	3
		3. Specyfika badań w dziedzinie materiałów wybuchowych w jednym ze wskazanych niżej obszarów działalności zawodowej szkolonych osób: <ul style="list-style-type: none"> – badania nad opracowaniem nowych materiałów wybuchowych, – badania związane z oceną zgodności materiałów wybuchowych, klasyfikacją dla celów transportowych itp., – działalność laboratoriów kontroli jakości wytwarzanych materiałów wybuchowych, – badania aplikacyjne materiałów wybuchowych, – w innym obszarze, w miarę potrzeb grupy słuchaczy.
4	Przeciwdziałanie zagrożeniom dla życia i zdrowia ludzi, mienia, środowiska naturalnego oraz bezpieczeństwa publicznego przy prowadzeniu badań w dziedzinie materiałów wybuchowych	1. Typowe zagrożenia związane z metodami badań materiałów wybuchowych. 2. Prognozowanie stopnia zagrożeń dla obiektu i otoczenia w laboratoriach badań materiałów wybuchowych. 3. Ocena ryzyka zawodowego przy prowadzeniu badań w dziedzinie materiałów wybuchowych. 4. Sposoby ograniczania lub eliminacji zagrożeń w laboratoriach materiałów wybuchowych. 5. Specyfika BHP, zagrożeń i sposobów ich ograniczania w jednym ze wskazanych niżej obszarów działalności zawodowej szkolonych osób: <ol style="list-style-type: none"> 1) badania nad opracowaniem nowych materiałów wybuchowych; 2) badania związane z oceną zgodności materiałów wybuchowych i klasyfikacją dla celów transportowych itp.; 3) działalność laboratoriów kontroli jakości materiałów wybuchowych u producentów; 4) badania aplikacyjne materiałów wybuchowych; 5) w innym obszarze, w miarę potrzeb grupy słuchaczy.
5	Przeciwdziałanie zewnętrznym zagrożeniom, jakie mogą mieć miejsce podczas prowadzenia badań w dziedzinie materiałów wybuchowych	1. Regulacje prawne dotyczące ochrony osób i mienia w odniesieniu do przedsiębiorców prowadzących badania materiałów wybuchowych. 2. Charakter zewnętrznych zagrożeń dla jednostek naukowych prowadzących badania w dziedzinie materiałów wybuchowych: <ol style="list-style-type: none"> 1) omówienie typowych przykładów wykorzystania materiałów wybuchowych w celach przestępczych i terrorystycznych; 2) sposoby oddziaływania w sposób przestępczy na osoby mające prawny dostęp do materiałów wybuchowych; 3) sposoby oddziaływania na służby nadzoru i ochrony obiektów, w których są prowadzone badania materiałów wybuchowych; 4) kradzieże surowców, półproduktów i gotowych wyrobów. 3. Sposoby reagowania w sytuacjach zagrożeń i zasady współpracy z organami ścigania.

Uwaga. Łączny czas realizacji programu szkolenia określa się na 8–24 godzin.

Załącznik nr 3a⁹⁾

**PROGRAMY SZKOLENIA DLA OSÓB BIORĄCYCH UDZIAŁ W GRUPIE TEMATYCZNEJ
DOTYCZĄCEJ PROWADZENIA PRAC Z ZAKRESU OCZYSZCZANIA TERENÓW
Z MATERIAŁÓW WYBUCHOWYCH, W TYM ICH NISZCZENIA PRZY UŻYCIU
MATERIAŁÓW WYBUCHOWYCH PRZEZNACZONYCH DO UŻYTKU CYWILNEGO**

Lp.	Blok problemowy	Temat szkolenia
1	2	3
1	Ogólna wiedza zawodowa dotycząca materiałów wybuchowych	<ol style="list-style-type: none"> 1. Podstawowe pojęcia dotyczące materiałów wybuchowych. 2. Formy przemian wybuchowych materiałów wybuchowych i substancji o właściwościach wybuchowych. 3. Podstawowe właściwości materiałów wybuchowych mające wpływ na bezpieczeństwo i ich znaczenie praktyczne. 4. Klasyfikacja materiałów wybuchowych dla celów transportowych, jej zasady i znaczenie praktyczne. 5. Budowa i zasada działania podstawowych środków bojowych stanowiących przedmiot oczyszczania terenów. 6. Sposoby i środki inicjowania materiałów wybuchowych. 7. Zasady doboru sprzętu strzałowego. 8. Obszary zastosowań materiałów wybuchowych i substancji o właściwościach wybuchowych. 9. Procedury oceny zgodności oraz wymagania w stosunku do wprowadzanych do obrotu materiałów wybuchowych przeznaczonych do użytku cywilnego.
2	Zasady organizacji prowadzenia prac z zakresu oczyszczania terenów z materiałów wybuchowych	<ol style="list-style-type: none"> 1. Sposoby przeszukiwania terenu w celu wykrycia materiałów wybuchowych: <ul style="list-style-type: none"> – dobór sprzętu i jego parametrów do wykonywanych prac, – budowa, zasady działania i dane techniczne podstawowych wykrywaczy metali, – dokumentacja prowadzenia prac oczyszczania terenów i nadzoru saperkiego na etapie planistycznym, wykonawczym i sprawozdawczym. 2. Niszczenie materiałów wybuchowych przy użyciu materiałów wybuchowych przeznaczonych do użytku cywilnego: <ul style="list-style-type: none"> – sposoby wybuchowego niszczenia materiałów wybuchowych, – planowanie i organizacja prac, – wybór miejsca niszczenia, – strefy zagrożenia podczas wybuchowego niszczenia materiałów wybuchowych, – zabezpieczanie stref zagrożenia.
3	Przepisy regulujące zasady nabywania, przechowywania, używania, przemieszczania i transportu materiałów wybuchowych przeznaczonych do użytku cywilnego oraz znalezionych materiałów wybuchowych podczas prowadzenia prac z zakresu oczyszczania terenów	<ol style="list-style-type: none"> 1. Regulacje prawne dotyczące wydawania i cofania pozwoleń na nabywanie, przechowywanie i używanie materiałów wybuchowych przeznaczonych do użytku cywilnego. 2. Regulacje prawne dotyczące używania materiałów wybuchowych przeznaczonych do użytku cywilnego. 3. Regulacje prawne dotyczące transportu i przemieszczania materiałów wybuchowych: <ul style="list-style-type: none"> – przemieszczanie materiałów wybuchowych przeznaczonych do użytku cywilnego, – transport materiałów wybuchowych przeznaczonych do użytku cywilnego, – przewóz ratunkowy materiałów wybuchowych wg ADR, – konstrukcja pojazdów, – wyposażenie pojazdów, – osłony zabezpieczające.

⁹⁾ Dodany przez § 1 pkt 4 rozporządzenia, o którym mowa w odnośniku 2.

1	2	3
		<ol style="list-style-type: none"> 4. Regulacje prawne dotyczące przechowywania materiałów wybuchowych. 5. Przechowywanie materiałów wybuchowych w magazynach bazowych i tymczasowych – zagrożenia, wymagania i konstrukcja magazynów. 6. Ewidencjonowanie nabytych, zużytych, przechowywanych i zbywanych materiałów wybuchowych. 7. Ewidencjonowanie wykrytych i zniszczonych materiałów wybuchowych.
4	<p>Przepisy i zasady bezpieczeństwa i higieny pracy podczas stosowania materiałów wybuchowych z uwzględnieniem niszczenia materiałów wybuchowych znalezionych podczas prowadzenia prac z zakresu oczyszczania terenów</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Regulacje prawne dotyczące BHP przy używaniu materiałów wybuchowych: <ul style="list-style-type: none"> – regulacje wynikające z ustawy – Kodeks pracy, – inne regulacje prawne związane z wyodrębnionymi obszarami działalności zawodowej. 2. Praktyka stosowania obowiązujących regulacji prawnych oraz typowe naruszenia przepisów i zasad BHP w firmach prowadzących prace przy użyciu materiałów wybuchowych poza górnictwem, między innymi dotyczące: <ul style="list-style-type: none"> – instruktażu stanowiskowego nowo przyjmowanych pracowników, – wymagań dotyczących instrukcji stanowiskowych, – BHP, – organizacji pracy. 3. Specyfika prowadzenia prac związanych z oczyszczaniem terenów z materiałów wybuchowych, w tym ich niszczenia przy użyciu materiałów wybuchowych przeznaczonych do użytku cywilnego.
5	<p>Przeciwdziałanie zagrożeniom dla życia i zdrowia ludzi, mienia, środowiska naturalnego oraz bezpieczeństwa publicznego przy używaniu materiałów wybuchowych przeznaczonych do użytku cywilnego do niszczenia materiałów wybuchowych znalezionych podczas prowadzenia prac z zakresu oczyszczania terenów</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Typowe zagrożenia związane z używaniem materiałów wybuchowych, w tym związane z właściwościami stosowanych środków inicjujących. 2. Ocena ryzyka zawodowego przy prowadzeniu prac z użyciem materiałów wybuchowych przeznaczonych do użytku cywilnego do oczyszczania terenów. 3. Prognozowanie zagrożeń dla obiektów i otoczenia związanych z prowadzeniem prac z zakresu oczyszczania terenów przy użyciu materiałów wybuchowych. 4. Sposoby ograniczania lub eliminacji zagrożeń podczas prowadzenia prac z zakresu oczyszczania terenów przy użyciu materiałów wybuchowych. 5. Specyfika BHP, zagrożeń i sposobów ich ograniczania podczas prowadzenia prac związanych z oczyszczaniem terenów. 6. Rodzaje materiałów wybuchowych mogących wystąpić na terenie Polski: <ul style="list-style-type: none"> – środki bojowe porzucone, – niewybuchy i niewypały. 7. Rodzaje, konstrukcja oraz zasady działania środków bojowych. 8. Przyczyny występowania niewybuchów i niewypałów: <ul style="list-style-type: none"> – wadliwe działanie elementów pobudzających, – upadek pocisku w sposób niepowodujący jego zadziałania, – wady fabryczne i konstrukcyjne. 9. Zagrożenia mogące wystąpić podczas prowadzenia prac związanych z operowaniem środkami bojowymi, niewybuchami i niewypałami: <ul style="list-style-type: none"> – niekontrolowany wybuch spowodowany zadziałaniem elementów pobudzających, – rozsypanie materiałów wybuchowych ze skorodowanych skorup, – toksyczne działanie materiałów wybuchowych ulegających rozkładowi chemicznemu.
6	<p>Przeciwdziałanie zewnętrznym zagrożeniom, jakie mogą mieć miejsce podczas prowadzenia prac związanych z oczyszczaniem terenów z materiałów wybuchowych,</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Regulacje prawne dotyczące ochrony osób i mienia w odniesieniu do przedsiębiorców stosujących materiały wybuchowe poza górnictwem. 2. Charakter zewnętrznych zagrożeń dla przedsiębiorców i osób stosujących materiały wybuchowe oraz omówienie typowych przykładów działań przestępczych w stosunku do nich: <ol style="list-style-type: none"> 1) omówienie typowych przykładów wykorzystania materiałów wybuchowych w celach przestępczych i terrorystycznych;

1	2	3
	w tym ich niszczenia z użyciem materiałów wybuchowych przeznaczonych do użytku cywilnego	<ol style="list-style-type: none">2) sposoby oddziaływania w sposób przestępczy na przedsiębiorców i osoby mające dostęp do materiałów wybuchowych;3) sposoby oddziaływania na służby nadzoru i ochrony obiektów i terenów, gdzie prowadzone są prace z użyciem materiałów wybuchowych;4) kradzieże surowców, półproduktów i gotowych materiałów wybuchowych;5) wykorzystanie materiałów wybuchowych odzyskanych ze znalezionych środków bojowych, niewypałów oraz niewybuchów podczas prowadzenia prac związanych z oczyszczaniem terenów. <p>3. Sposoby reagowania w sytuacjach zagrożeń i zasady współpracy z organami ścigania.</p>

Uwaga. Łączny czas realizacji programu szkolenia określa się na 16–24 godzin.

WZORY ZAŚWIADCZEŃ

Wzór nr 1

KOMISJA KWALIFIKACYJNA

ZAŚWIADCZENIE Nr / r.

Na podstawie art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2002 r. o materiałach wybuchowych przeznaczonych do użytku cywilnego (Dz. U. z 2015 r. poz. 1100, z późn. zm.) stwierdzam, że:

Pan (Pani)

legitymujący/a się numerem dowodu tożsamości lub numerem PESEL

odbył(a) szkolenie w terminie od do i zdał(a) w dniu egzamin z wynikiem pozytywnym.

Niniejsze zaświadczenie potwierdza przygotowanie zawodowe do wykonywania prac związanych z dostępem do materiałów wybuchowych przeznaczonych do użytku cywilnego na samodzielnych stanowiskach, w tym stanowiskach nadzoru w zakresie:

.....
.....
.....
.....
.....

Zaświadczenie jest ważne do dnia

....., dnia

pieczęć komisji
kwalifikacyjnej

.....
(podpis przewodniczącego
komisji kwalifikacyjnej
i pieczęć imienna)

Wzór nr 2

KOMISJA KWALIFIKACYJNA**ZAŚWIADCZENIE Nr / r.**

Na podstawie art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2002 r. o materiałach wybuchowych przeznaczonych do użytku cywilnego (Dz. U. z 2015 r. poz. 1100, z późn. zm.) stwierdzam, że:

Pan (Pani)

legitymujący/a się numerem dowodu tożsamości lub

numerem PESEL

odbył(a) szkolenie w terminie od do i zdał(a) w dniu egzamin z wynikiem pozytywnym.

Niniejsze zaświadczenie potwierdza przygotowanie zawodowe do wykonywania prac związanych z dostępem do materiałów wybuchowych przeznaczonych do użytku cywilnego na stanowisku w zakresie:

.....
.....
.....
.....

Zaświadczenie jest ważne do dnia

....., dnia

pieczęć komisji
kwalifikacyjnej

.....
(podpis przewodniczącego
komisji kwalifikacyjnej
i pieczęć imienna)